

Dvacáté Geny Velkého bratra za rok 2024

Kategorie: Pozitivní gena

Uítěz: Wikimedia Foundation za ochranu identity editorů Wikipedie

Wikimedia Foundation věnuje velkou pozornost ochraně editorů Wikipedie před výhrůzkami nebo represí, která by byla spojena s jimi publikovanými texty. Nástroje, které Wikimedia používá k ochraně editorů, byly postupně vyvíjeny pro represivní diktátorské či autokratické režimy. V dnešní době se ale ochrana editorů Wikipedie bohužel stává stále aktuálnějším tématem i v demokratických zemích, kdy je vytvářen tlak na editory ve snaze ovlivnit obsah Wikipedie v některém z názorových směrů. Wikimedia Foundation na tento vývoj reaguje a snaží se chránit soukromí editorů a tím i naplňování svobody diskuze a zásad názorově neutrální tvorby obsahu encyklopedie.

Wikipedie nabízí unikátní koncept otevřené komunitní encyklopedie, kterou může každý editovat. V diskuzích nad editacemi jednotlivých článků je vytvářen obsah, který by měl respektovat základní zásady Wikipedie, nad nimiž dohlíží komunita editorů. Mezi ně patří i zásada nezaujatého pohledu nebo ověřitelnost informací. Wikipedie by podle svých pravidel měla obsahovat všechny relevantní úhly pohledu na danou problematiku. Jak se píše v zásadách Wikipedie: *„Ideální článek na kontroverzní téma je ten, který si přečtou partyzáni z obou stran zákopu a prohlásí o něm, že je jejich úhel pohledu dostatečně reprezentován.“*

Encyklopedie, která je dnes čtvrtou nejnavštěvovanější webovou platformou, je současně závislá na milionech dobrovolných editorů, kteří často vystupují pod pseudonymy a věnují svůj čas vytváření a prodiskutovávání obsahu jednotlivých článků. Wikimedia Foundation již v minulosti vytvořila nástroje na ochranu editorů článků na kontroverzní či zakázaná témata. Tyto nástroje sloužily zejména ve státech s autokratickými režimy, kde hrozily postihy za vytváření jednotlivých článků.

Rizika pro editory se nicméně přenáší i do zemí demokratických. Například podle uniklých dokumentů, které získal server Forward a publikoval je počátkem ledna tohoto roku, plánuje vlivná americká nadace Heritage Foundation údajně v reakci na podobu článků o izraelsko-palestinském konfliktu anonymní editory „identifikovat a zaměřit se na ně“ s cílem ovlivňovat jejich působení na Wikipedii. K tomu chce používat celou sadu pokročilých nástrojů jako je analýza textu, rozpoznávání tváří, vytěžování

databází uniklých hesel, nasazování internetových odkazů určených ke skrytému sběru dat, vytváření falešných účtů a vyvolávání interakcí, jejichž cílem je odhalovat identitu editorů. Tyto aktivity lze dát do souvislosti i s výzvami Elona Muska, který v minulosti několikrát útočil na Wikipedii například s výzvami, které směřovaly třeba k omezení její finanční soběstačnosti.

Je zjevné, že tento mocenský tlak má za cíl odradit některé editory od působení na Wikipedii a ovlivnit tak obsah Wikipedie jiným způsobem, než je diskuze a editace článků podle stanovených pravidel. Pozitivní cena tak míří k Wikimedia Foundation, která se snaží bránit editory před tlakem, který by vedl k omezení svobodné diskuze a ohrožení komunitní podstaty Wikipedie, ale v konečném důsledku i informační infrastruktury internetu, jejíž je Wikipedie důležitou součástí.

Zdroje:

- <https://www.404media.co/wikipedia-prepares-for-increase-in-threats-to-us-editors-from-musk-and-his-allies/>
- <https://forward.com/news/686797/heritage-foundation-wikipedia-antisemitism/>
- <https://theconversation.com/wikipedias-volunteer-editors-are-fleeing-online-abuse-heres-what-that-could-mean-for-the-internet-and-you-218517>